

Rodna Gruda

Kiparstvo, lončarstvo, oblikovanje keramike, ustvarjalne delavnice in še...

Objavljeno dne/Published on: 05.06.2015
Avtor članka/Article Author: Jasmina Ilič

V prejšnjem članku smo vam predstavili lončarsko obrt družine Bojnec iz Prekmurja, ki se s to starodavno veščino ukvarja že več generacij. Tokrat vam predstavljamo kiparko Evo Peterson Lenassi, ki v lončarskem ateljeju Etnografskega muzeja v Ljubljani znanje lončarske obrti prenaša na vse, ki se želijo učiti, tudi najmlajše. Kljub temu, da so nekdaj uspešna slovenska podjetja za izdelavo keramičnih izdelkov že dolgo nazaj zaprla svoja vrata, vse kaže, da lončarska obrt ne bo zamrla.

Začetek junija, vroče kot sredi poletja, v senci kavarne Slovenskega etnografskega muzeja pa se sredi dneva slišijo živahni pogovori v prijetni senci. Dogovorjena sem za pogovor z Evo Peterson Lenassi, kiparko, oblikovalko keramike, lončarko, ki ima v tem prijetnem okolju svoj atelje v katerem zelo rada sprejme vse, ki jih zanima oblikovanje z glino. Najprej sem šla v njen atelje, kjer jo po navadi najdeš z umazanimi rokami, kajti glina je nekaj s čimer je neprestano v stiku. Vedno nasmejana, dobre volje in pripravljena na pogovor. Ko sva posneli nekaj fotografij, ki jih lahko vidite v nadaljevanju, sva se preselili v prej opisano prijetno okolje kavarne in začeli s pogovorom.

Kiparstvo je v tesni povezavi tudi z oblikovanjem keramike. Kaj je tisto kar je prvo, oziroma kdaj v življenju je prevladalo eno oziroma drugo?

Večkrat je prevladalo kiparstvo zaradi tega, ker sem se tukaj vedno bolj počutila doma. Keramika je bila moja velika želja in pozneje sem vstopala v svet keramike postopno in zanimivo je, da veliko keramike, ki jo sicer ljubim, jo potem takrat, ko se jo sama lotim, delam in gledam s kiparskimi očmi. Kljub temu, da so to sklede, so na koncu vendarle bolj kipi kot sklede. Res pa je, da postopoma vse več delam uporabno keramiko, unikatno, maloserijsko.

Kdaj pa se je pokazala želja oz. ljubezen po tistem starem slovenskem lončarstvu? Je bilo to od nekdaj ali je to prišlo z delom in spoznavanjem tradicije?

To pa je od nekdaj in sicer zato, ker je moja mama zbirala lončarstvo. Na potovanjih ni kupovala drugih spominkov ampak je poskušala najti tradicionalno lončarstvo in je to nosila iz različnih dežel. Kot mlada punca sem že poznala madžarsko, špansko, portugalsko, skratka lončarstvo iz drugih dežel. To je ljubezen prinesena od doma, to je bila naša dekoracija doma. Odkar nje ni več, jaz nadaljujem s to tradicijo in vidim, da imam do keramike prav poseben odnos, funkcionalnost in oblika, zakaj je nekaj tako oblikovano, in seveda tudi dekoracija. Sama imam od vse keramike najrajši ravno tradicionalno lončarstvo.

Kaj pa vaše pedagoško delo, ki je seveda neizogibno povezano z delavnico? Od kdaj se ukvarjate s pedagoškim delom?

Takoj po akademiji sem začela poučevati likovni pouk. Kar težko delo, dobila sem polovično zaposlitev v zavodu za slepo in slabovidno mladino. V tem času sem imela tudi že status umetnika. Poučevala sem približno tri leta.

To je bila zagotovo zelo posebna izkušnja?

Zelo posebna. Posebna tudi v tem, da je bila naloga poučevati likovni pouk in ne samo kiparstvo. Slepimi in slabovidnimi otroci so bili postavljeni pred težko nalogo, delali smo seveda tudi z glino in na sploh z materiali, ki so jih lahko otipali. Ampak kaj pa dvodimenzionalni prostor? V tem primeru smo se veliko posluževali kolažev, da

so lahko še vedno otipali. Zanimivo je bilo, ko me je otrok vprašal kaj je to obzorje? Težko je sploh odgovoriti na tako vprašanje. Sedaj se sploh več ne spomnim, kako sem jim odgovorila.

V tem obdobju je nastala izkušnja s katero lahko stvari razložite veliko bolj "plastično".

Sam pojem obzorje ima lahko več pomenov. Prva asociacija je pa na to obzorje, ki ga vidimo če pogledamo recimo čez ocean. Zelo zanimiva izkušnja in spoznanje kako so pravzaprav prikrajšani ljudje, ki nimajo razvitega ali imajo poškodovan določen čut vendar se jim svet vseeno da približati.

Ena od novejših izkušenj je tudi poučevanje oblikovanja gline naših izseljencev, oziroma Slovencev, ki prihajajo od vsepovsod. Ki ne živijo več v Sloveniji in prinašajo, ko pridejo nazaj določene spomine na preteklost, otroštvo, mladost. Kakšen odnos imajo pa ti udeleženci keramične delavnice, ki bo letos septembra potekala že tretjič, do tega lahko rečeno novo-starega znanja in poznavanja?

Lahko povem samo – čudovit. Ker Slovenci, ki ne živijo v Sloveniji imajo Slovenijo odkritosrčno radi, navezani so nanjo in vse kar zraven paše. Obe moji izkušnji sta bili, da so ti udeleženci vedno odprti, pozitivno naravnani, usmerjeni v to, da nekaj naredijo, da se nekaj naučijo, primerjajo znanje od prej z novimi znanji in da se družijo. Vse to je na najvišji ravni.

Kako je pa prišlo do sodelovanja s Slovensko izseljensko matico (SIM)? Kdo je prišel na to idejo, kako se je to sploh začelo?

Mislil, da je bila to Vesnina (glavna tajnica SIM, op. a.) ideja. Enkrat mi je pisala, ali telefonirala, si ogledala našo delavnico v ateljeju. Vsekakor je ona začela komunicirati z menoj. Obe sva z navdušenjem nadaljevali z realizacijo prvotne ideje. Sama sem kar nekaj let živela v tujini in vem kaj takšne delavnice pomenijo za Slovence, ki živijo v tujini. Smo namreč znani po tem, da smo zelo navezani na domači kraj. Če je to zelo daleč, še bolj, kot če si nekje bližje in vseeno lažje prideš "domov".

Imate mogoče kakšne povratne informacije udeležencev preteklih delavnic? Se še ukvarjajo z oblikovanjem gline, keramike, vas pokličejo?

Gospa Amalija Cvejić iz Novega Sada mi je poslala fotografije s svoje razstave. Tam imajo tudi društvo, kjer se ukvarjajo s keramiko. Na naši delavnici se je naučila nekaj novih prijemov in je bila s tem zelo zadovoljna. Prva skupina je bila iz Banja Luke, srečali smo se po enem letu na druženju ob koncu leta na Izseljenski matici. Vsi so me povabili naj obiščem njihova društva. Žal mi je, ker to ni tako preprosto, vsa ta društva niso tako blizu, bilo bi pa zelo lepo, če bi bilo to izvedljivo.

Vaše delavnice bodo zagotovo potekale še naprej. Mogoče še kaj več?

Čas za organizacijo imamo, prostor v katerem potekajo delavnice je tudi lep in primerno opremljen, predvsem pa je odnos udeležencev teh delavnic zelo pozitiven. Tudi sama dobim potrditev, da je smiselno to kar delamo.

Kakšni pa so vaši načrti za delo v naprej?

Organizirala sem se tako, da imam podmladek. Sposobne ljudi mlajše generacije. Žal so danes takšni časi, da sposobni, šolani ljudje nimajo služb, ker pa so navdušeni nad keramiko, so prišli do ugotovitve, da to njihovo ustvarjanje ne bo ostalo samo pri hobiju. Zato sedaj delamo skupaj. Vodimo delavnico, obrnili smo se tudi v promocijo svojih izdelkov, delamo tudi na tem, da bomo bolj vidni na spletu, imamo seveda facebook. Naša delavnica se imenuje Igra v glini. Ni pa samo to. Zdi se mi, da imam temu lahko rečem kar poslanstvo, ki si ga sedaj že lahko privoščim in je vezano na pogled na svet, ki ga imam pri teh letih, svet, ki sem ga izoblikovala in ga lahko že izrazim skozi svoje delo. Nimam preveč časa za svoje umetniško delo, ki bi se mu morala bolj posvetiti, če ne bi imela delavnice. Upam, da bo še priložnost tudi za to. To je namreč le prva ljubezen, ki se mi nekako neprestano izmika. Treba je namreč preživeti. Rada pa stvari opravljam temeljito in veselo, zato imam rada svojo delavnico in rada delam z ljudmi. Sama sem si "postregla" tako, da podajamo v delavnici tisto, kar nam je pri delu z glino najbolj všeč in kaj nam omogoča v vsakdanjem življenju. To pa je sprostitev in tudi nov pogled na svet v smislu, da si vpet v svoje življenje, imaš svoj poklic, ki ga opravljaš, glina pa ti pomaga, da se ustaviš in da

zares pogledaš z druge strani tisto, česar se lotiš. Potem ugotoviš, da niso vsi krožniki enaki, posledično tudi nič drugega ni povsem enako, in potem lahko začneš opazovati, kakšen bi bil pa tisti krožnik, ki tebe zanima. Na tak način se učimo spet nazaj estetike in odnosa do sveta. Če se samo hiti, se človek ne more ustaviti, občudovati narave in je na koncu koncev tudi več ne zna. Ko se znaš enkrat zaustaviti, znaš tudi pogledati in videti. Kar lahko rečemo, da je danes že prav umetnost. Skozi kakršnokoli tehniko, naj bo to glasba, slikarstvo, kiparstvo... To so danes kvalitete, ki jih prevečkrat pozabljam. Drugo pa je tudi stres, ki nas obremenjuje. Obstajajo tehnike sproščanja, med drugim skozi umetniško delo ali pa skozi obrtno dejavnost. Ima močan terapevtski učinek. Večji, kot si mislimo. Med drugim tudi na otroke, ker so danes tako utrujeni, preobremenjeni. Igra v glini, že sama beseda pove, da poudarja igro. Pove, da je v glini, igro pa želimo postaviti na tisti piedestal, ki ni v smislu, da sedaj počnemo neumnosti, ravno obratno, sedaj delamo smiselne stvari. Ker se igramo sploh vemo, kaj delamo. Da ne delamo mehanično, da delamo z veseljem, z odprtimi očmi. To pa je najbolj pomembno.

Za konec najinega pogovora pa še vabilo našim rojakom po svetu na keramično delavnico.

Naj pridejo v Slovenijo in naj na delavnici naredijo predmete iz gline. Naj pridejo z željo po novem znanju o naši tradiciji, izvejo kaj novega o sebi samih, ali naj sebe poiščejo v svoji tradiciji. Del tega lahko naredimo skupaj. Nova znanja, ustvarjene predmete lahko ponesejo potem v svet in s tem širijo del naše tradicije. Vabljeni na skupno ustvarjanje, ki bo ponovno septembra meseca.

Keramična delavnica bo potekala septembra v ateljeju Eve Peterson Lenassi v Slovenskem etnografskem muzeju, vhod pri Kavarni muzeja. Na delavnico se lahko prijavi šest oseb. Za bivanje in hrano poskrbi SIM vi pa poskrbite samo za prevoz, dobro voljo in željo po znanju. Se vidimo septembra!

Lanskoletna delavnica SIM. Vse fotografije v galeriji so iz foto arhiv SIM.

Eva Peterson Lenassi med delom na lončarskem vretenu, ki so ga uporabile tudi udeleženske delavnice.

Kiparka in mentorica delavnice Eva Peterson Lenassi

Spominski krožnik keramične delavnice 2015.

Izdelek udeleženske delavnice.

Udeleženske lanskoletne delavnice z mentorico.

Izdelek udeleženske delavnice

Amalija Cvejić, lanskoletna udeleženka iz Novega Sada.